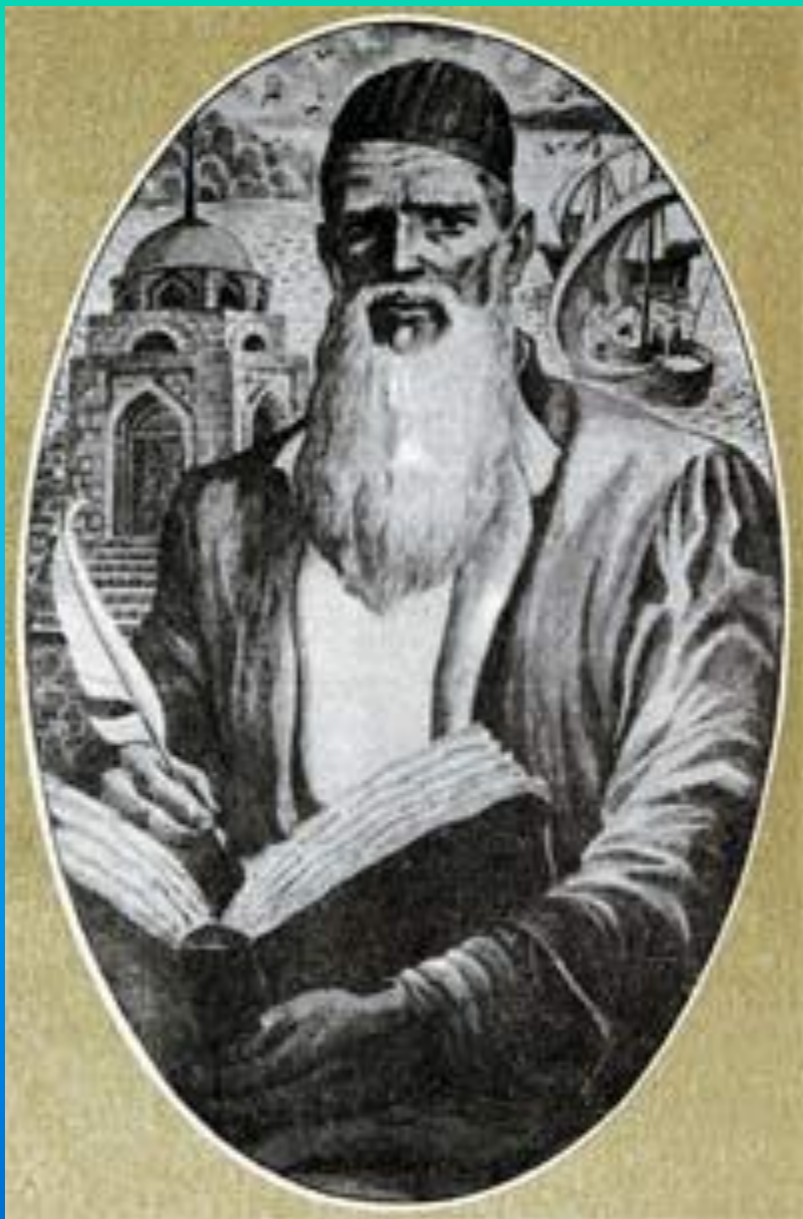

**Кешеләрдән гел
ЯХШЫЛЫК ЭЗЛИМ...**

**1183-ХІІІ йөзнен
беренче
яртысы**

Кол Галинең тормыш юлы, ижаты буенча белемнәрне тикшерү.

1. Кол Галинең туган елы?
2. Кол Гали шагыйрьнең исеме. Әлеге сүзләр дәресе?
3. Кол Гали туган җир?
4. Нинди телләр белгән?
5. Үлү датасы.
6. Күренекле әсәре?
7. Поэманың чагыштырмача дәресе текстын кем төзи?

8. “Кыйссаи Йосыф” әсәре ничә өлештән тора, ниндиләр?
9. Кереш өлештә нәрсә турында сүз бара?
10. Үзе һәм поэма турында мәгълүматлар әсәрнең кайсы өлешендә?
11. Төп өлештә 18 бүлек. һәрберсененң исеме бар. Бу ни өчен кирәк?

Казан шәһәрәндә Кол Гали һәйкәле

"Казанның 1000 еллыгы паркы"нда Кол
Гали һәйкәленә чәчәкләр кую.

8 сентябрь 2005 ел.

Ульянда Кол Гали һәйкәленең ачылуы зур тантана

«Кыйссаи Йосыф» поэмасы

1. “Кыйссалардан, хикмәтләрдән күреклесе, ялыкмыйча тыңлау өчен иң татлысы.”
2. “Тыңлаучының күңле эрер, агар яше.”
3. “Юкка чыгар гөнаһларының һөммәсе.”
4. “Гәүһәр – таш ул, ләкин һәр таш гәүһәр булмас,
Тикмә кеше гәүһәр кадерен аңлый алмас,
Бу назымның кадерен һич ахмак белмәс,-
Гәкилдәрдәр тыңлар аллар бөвәр имди

«Кыйссаи Йосыф» әсәренең сюжеты

1. Йосыфның төше.
2. Йосыф коесының сыйфатлары.
3. Агаларының Йосыф яныннан кайтуы.
4. Дугыр улы Маликның төш күргәне.
5. Зөләйха турында бәян итү.
6. Даянең Зөләйхадан әхвәл соравы.
7. Зөләйханың гайбәтен сөйләгән хатыннар турында.
8. Кәнгән гьәрәбе кыйссасы.

9. Йосыфның зинданнан чыгуы.
10. Йосыф вәзире кыйссасы.
11. Зөләйханы никях кылу.
12. Йагъкуб угъланнарының Мисырга баруы.
13. Йосыфның сарай салдыруы.
14. Йосыфның Йагъкубка күлмәген жибәрүе.
15. Мәлик Рәййанның Йагъкуб нәбине сараена чакыруы.
16. Йагъкубның Мисырдан китүе.
17. Йосыфның вафаты.

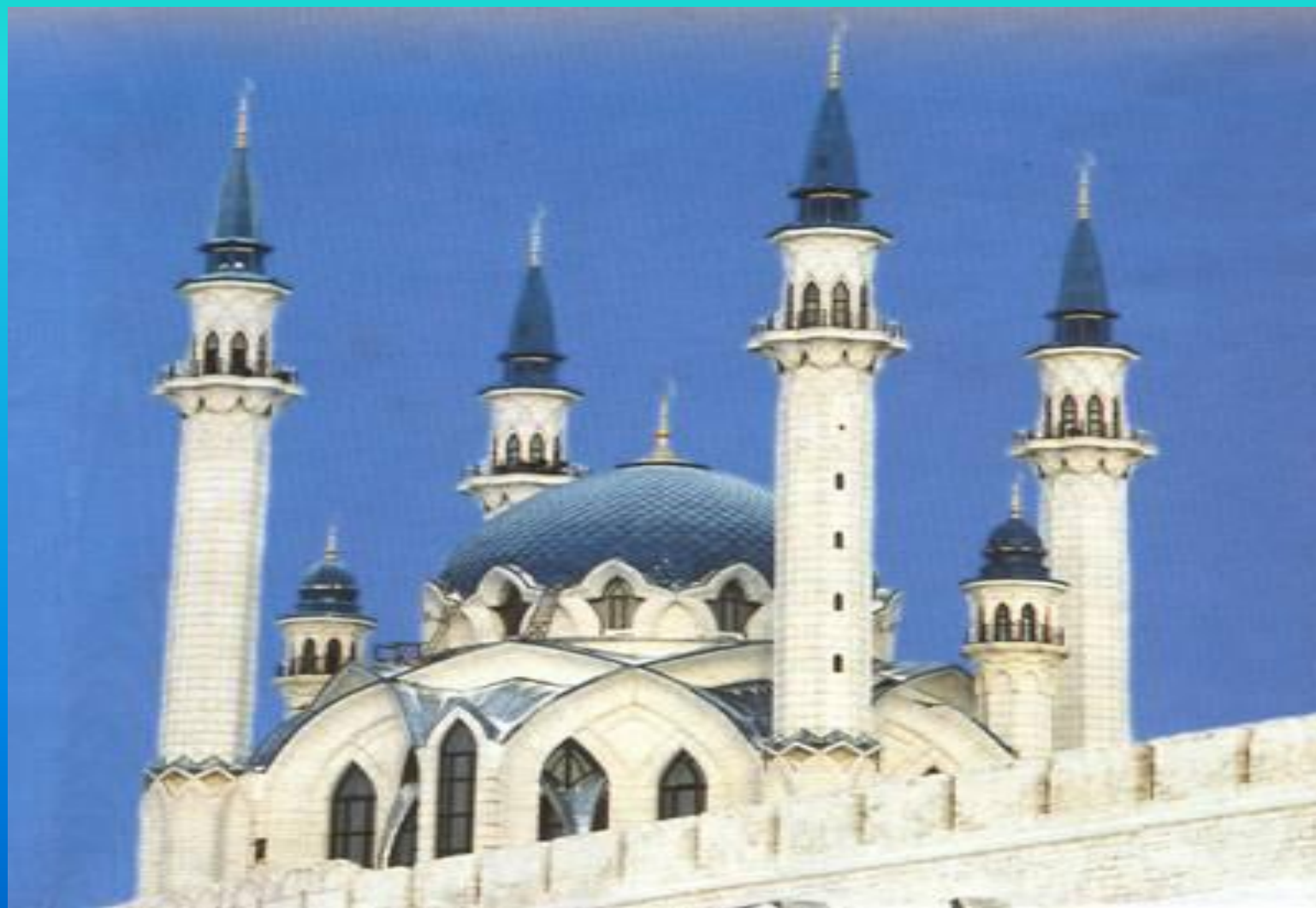
Әсәрнең темасы

Ягъкуб пәйгамбәр хәлләре һәм аның
угылы Йосыфның үз туганнары
көнчелеге аркасында жәфа чигүе,
авырлыкларны жиңә алуы, үч сакламау.
Саф мәхәббәт.

Образлар

1. Йосыф.
2. Зөләйха.
3. Йагъкуб.
4. Кыйтфир.
5. Ибне Йәмин.
6. Туганнары.
7. Аллах.

Бер Аллаһым, сиңа ышанам

Әсәрдә проблематика

1. Тугрылык.
2. Сабырлык.
3. Ата белән бала мөнәсәбәте.
4. Кешелеклелек. Кеше бәхете.
5. Байлыкка кызыгу.
6. Ил белән гадел идарә итү.
7. Көнчелек.
8. Мәхәббәт.

Әсәрдә төш элементлары

1. "Туар кояш, тулган ай һәм 11 йолдыз
Барсы миңа төшемдә баш иде төп-төз."
2. "Кояшның җиргә иңгәнән тордым күреп,
Ул якамнан чыкты, куенымнан кереп,
Энҗе-мәржән яуды җиргә яңгыр кебек,-
Мин аларны итәгемә җыйдым имди..."
3. "Төшемдә унбер бәти кәтә идем,
Сакласам да берсен шунда җуя куйдым,
Кулларымнан бүре талап алды инде."

4. "Жиде симез сыер күрдем,
Һәркайсының сыртына мин менәр идем
Берсеннән берсенә күчәр идем,
Мондый төшкә мин аптырап калдым
инде."

5. "Шулай йоклап ята идем,
Төшемдә бер гаҗәп гүзәл сурәт күрдем
Уяндым да ул сурәтнең югын белдем,
Шул сәбәптән тыелалмый елыйм инде"

Әдәбиятта һәм сәнгатьтә Кол Гали образы.

1. Р. Харис “Зөләйха” поэмасы.
2. Р. Әхмәтжанов.” Кол Галиләр рухы”.
3. Н. Фәттаһ “Кол Гали” пьесасы.
4. “Кыйссаи Йосыф” балеты.
5. Казанда Кол Гали урамы.
6. Б. Урманчы, Т. Хаҗиәхмәтов, Ш. Әхмәдиев рәсемнәре.
7. Казан, Ульяндагы һәйкәлләр.

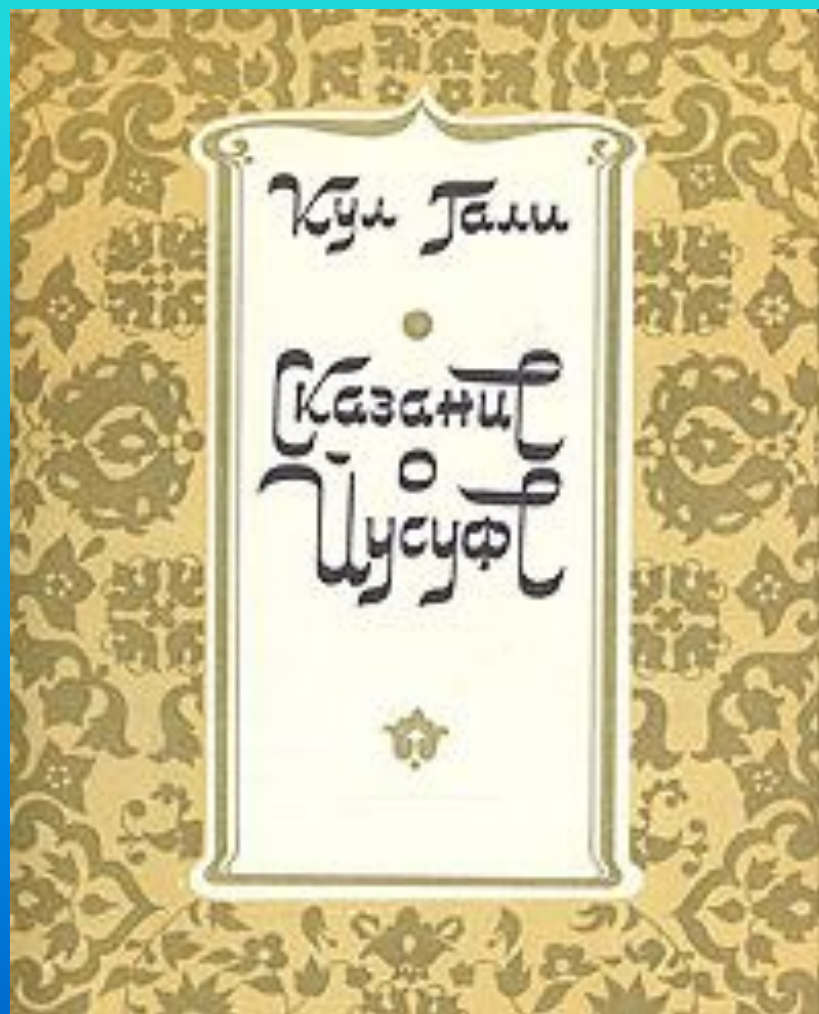
Кол Гали һәм “Кыйссаи Йосыф”
мәңге безнең күңелдә!

ЮНЕСКО карары белән 1983
елда Кол Галинең тууына 800,
әсәре язылуга 750 ел тулу
дөнья күләмендә билгеләп
үтелде.

“Кыйссаи Йосыф” дөнья мәйданында

“Кыйссаи Йосыф” поэмасының рус теленә тәржемәсе

“ Кыйссаи Йосыф “ балеты

“Кол Гали” сәхнәдә

“Туган көнемнән
үк бәхет биреп,
Азат балам!-
диеп атадың.
Авыр
чакларыңда Кол
Гали күк
Колың булыйм
газиз Ватаным”, -
дип яза Рәшит
Әхмәтжанов “Кол
Галиләр рухы”
дигән әсәрендә.

Ш. Өхмәдиев рәсемнәре

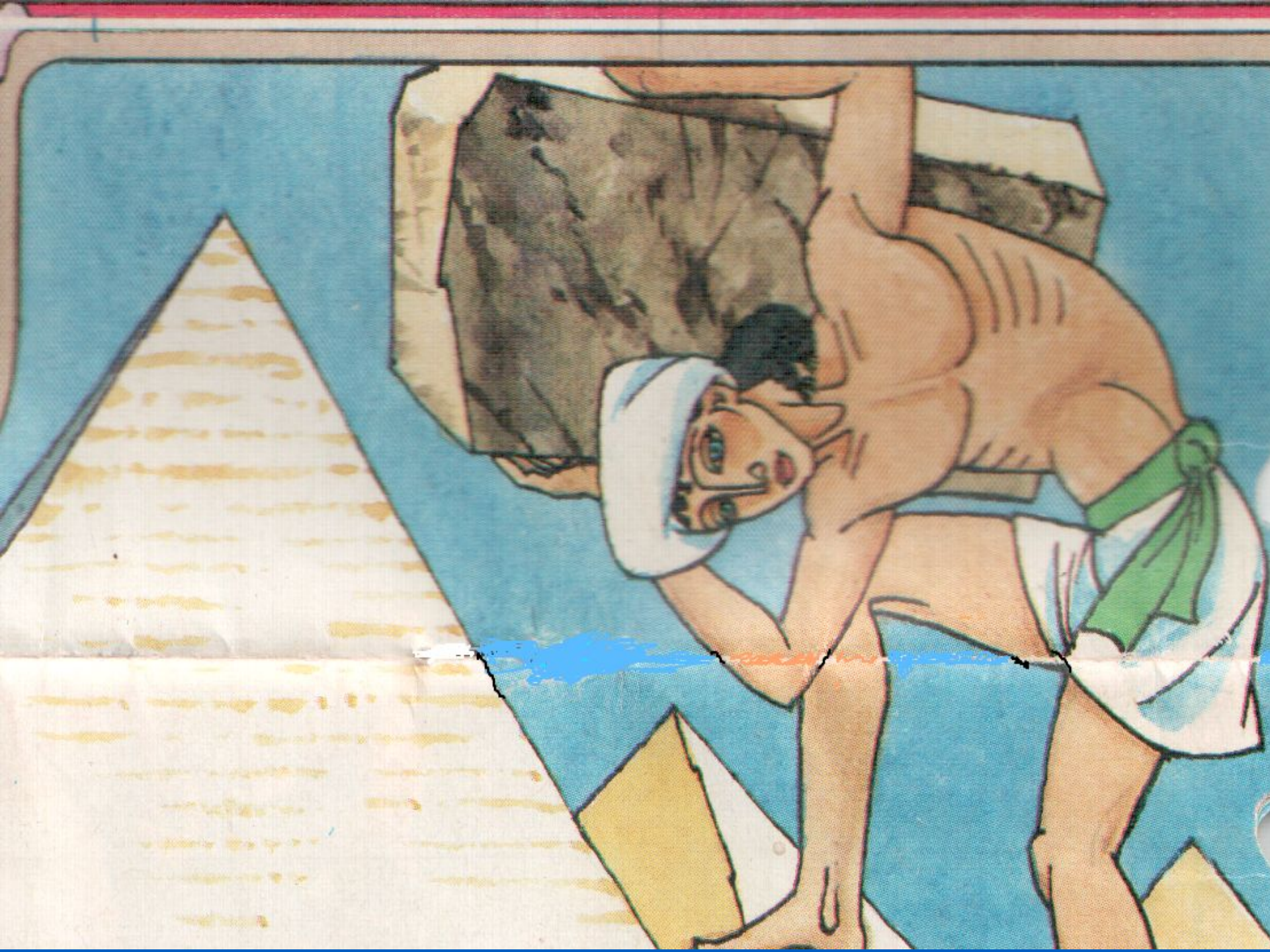

1

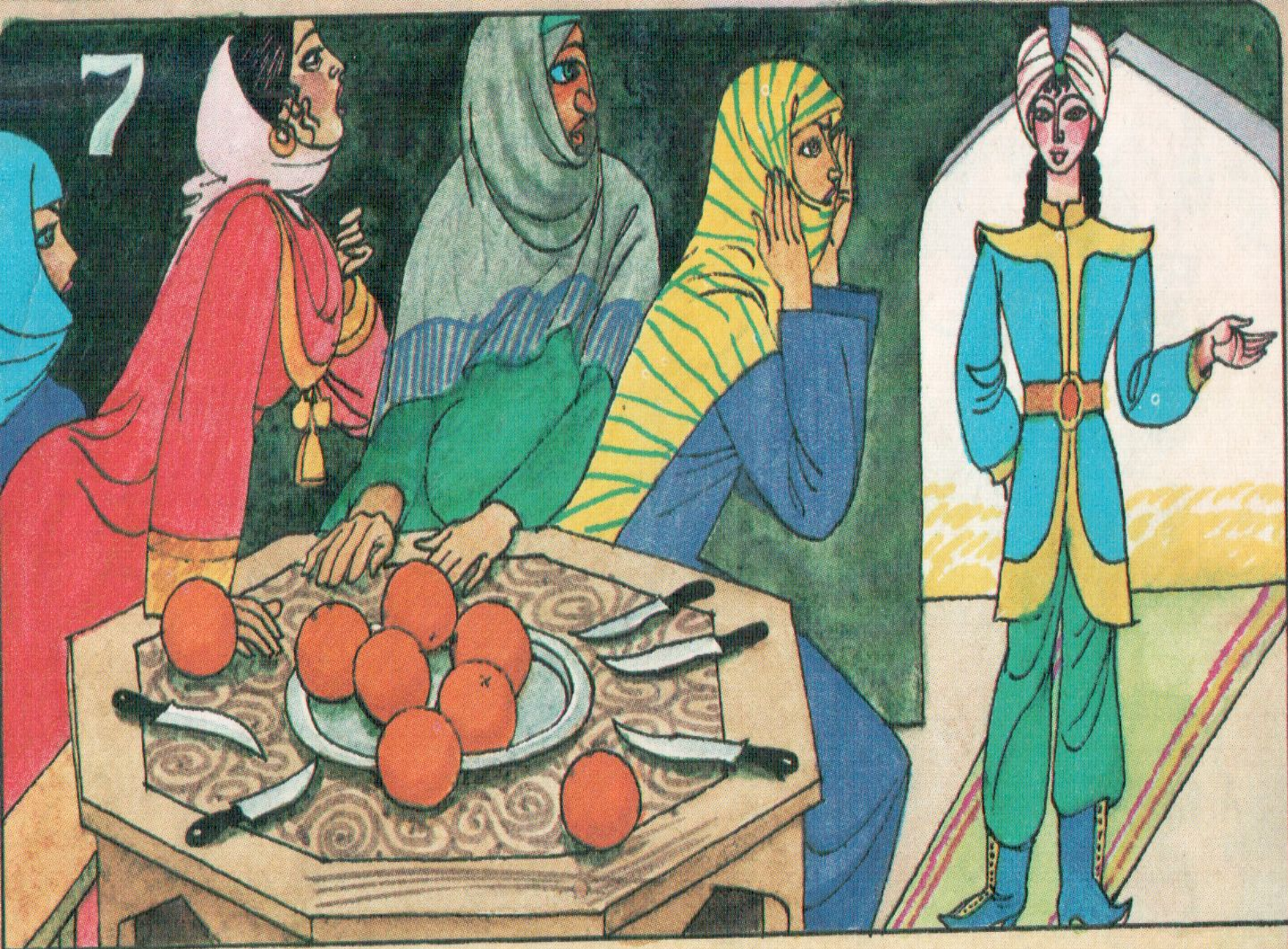

3

7

Булат Гыйльфанов картиналары.
"Йосыф кыйссасы"

1. "Сигез гасыр элек җырларыңны
Яраткан да халык, ятлаган,
Шуннан бирле аны онытмаган,
Күңелендә көйләп саклаган." Ш.Галиев
2. "Кол Гали - бөөк шагыйрь, фикер иясе,
Һәрьяклап укымышлы кеше. Аның гүзәл
"Кыйссаи Йосыф" поэмасы – дөнья
әдәбиятының бөөк җәүһәрләренән санала."
Георгий Ломидзе.
3. "Бу әсәрне йөз еллар буе безнең
бабаларыбыз укып килгән, әти - әниләребез
укып үскән." г. Бәширов.

Күңел жәүһәрләрә

Әсәрнең идеясе

1. Ил белән акыллы, дәрәс, сабыр, һәр яктан камил затлар идәрә итәргә тиеш. Бары шунда гына халык төрле авырлыктарны, шул исәптән ачлыкны да жиңә ала.
2. Туганнар белән дус – тату яшәргә, туганлыкның кадерен белергә.
3. Чын бәхеткә кеше бары пакь вәждән, намус белән генә ирешә ала.

Поэманың әһәмияте

Кол Гали татар әдәбияты
эчтәлегенә әхлак кануннарын
кертә, шунның белән татар
әдәбияты үсешенәң үзәк юлын
билгели.

Соңгы сүз

Кол Гали , моннан сигез гасыр элек
яшәп,якты дөнъядан киткән.Әмма аның
хис – фикерләргә бай әсәре үлмәгән: ул
халкыбыз белән бергә яшәгән, яши һәм
яшәячәк. Бу – шагыйрь өчен иң зур
бәхет.

Кол Гали - әдипләребезнең олуг остазы,
укучыларыбызның мөхтәрәм шагыйре.

Әй син, адәм баласы?!

Әгәр сине тормыш алдый икән, елама
син, каш та жыерма.

Кулларыңны күкрәгеңә куеп басып тор
да упкын янында,

Учларыңны һаваларга сузып, кире
борыл яшәү ягына.

Мондый авырлыклар берни тормый бу
катлаулы тормыш алдында.

Кулланылган Интернет ресурслар:

<http://content.foto.mail.ru/mail/arahna-ma/23/i-107.jpg>

http://www.ozon.ru/multimedia/books_covers/1001456163.jpg

http://www.matbugat.ru/pics/news/news_1810.jpg

http://www.tatar.ru/files/photo/2007/09/view_1935.jpg

<http://bulatart.narod.ru/art/pic/usuf1.gif>